

โสมบุญ 'กองทุนทางอีสาน' ร่วมค้นหารากเหง้าคนอีสาน

รายงานพิเศษ

ปัทมทศ อุเบย

หลังจากได้นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ E-books ให้ผู้อ่านฟรีมาแล้ว 11 เล่ม นิตยสาร 'ทางอีสาน' นิตยสารรายเดือนของชาวอีสานและคนไททุกภูมิภาค จึงได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่มออกสู่สายตาผู้อ่านทั่วประเทศฉบับปฐมทัศน์เปิดตัวครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม หน้าปกนำเด็กปุงฉนเข้าเล่มที่ 6 กันแล้ว ทีมผู้จัดทำนิตยสาร 'ทางอีสาน' นำโดยบรรณาธิการอำนวยการ ปรีดา ชำวบ่อ ถึงฤกษ์ดีวันที่ 12 สิงหาคม 2555 เปิดตัวนิตยสารอย่างเป็นทางการ ณ Convention Hall ชั้น 3 ตลาดบางลำภู จ.ขอนแก่น เพื่อให้สื่อมวลชนและคนทั้งประเทศรู้จักนิตยสารเล่มนี้มากยิ่งขึ้น

หน้างานเปิดตัวตลาดล้าไปด้วยบุรุษจำหน่ายหนังสือจากสำนักพิมพ์ต่างๆ บุรุษจำหน่ายสื่อ 'ทางอีสาน' และของที่ระลึกต่างๆ บรรยากาศการจับจ่ายซื้อหาเป็นไป

อย่างคึกคัก เมื่อพิธีกร สุมาลี สุวรรณกร แนะนำผู้บรรยาย ผู้ร่วมงาน แยกพิเศษ และกำหนดการต่างๆ ต่อมา สมพงษ์ ประทุมทอง กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดงานครั้งนี้ต่อคุณลุงชาญ-คุณป้าจินตนา นิยมประดิษฐ์ ประธานในพิธีเปิดและเจ้าของสถานที่จัดงาน เมื่อเปิดงานอย่างเป็นทางการ พระธรรมดิลก (สมาน สุขเมธ ปร.ธ.) ได้กล่าวสัมโมทนียกถาโสมบุญกองทุนทางอีสาน เพื่อเป็นสิริมงคลแก่นิตยสารและผู้ร่วมงานทุกท่าน พร้อมกันนี้ ยังได้จัดตั้ง 'กองทุนทางอีสาน' ขึ้นเพื่อสนับสนุนการจัดทำนิตยสารให้อยู่คู่กับชาวไทยและชาวอีสานไปอีกรุ่นแสนนาน

กิจกรรมทางวิชาการเป็นการอภิปรายหัวข้อ 'ทางอีสาน : ลึกซึ้งรากเหง้า เข้าใจปัจจุบัน รู้ทันอนาคต' โดย รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ อธิการบดีสถาบันการวิจัยเพื่อปวงชน ดร.เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ เจ้าของนามปากกา 'ยุค ศรีอารยะ' รศ.เสิดา

สอนศรี คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญอาเซียนศึกษา ดำเนินรายการโดย ปรีดา ชำวบ่อ บรรณาธิการอำนวยการนิตยสาร 'ทางอีสาน' เน้นการมองอดีต เข้าใจปัจจุบัน กำหนดอนาคตร่วมกันว่าจะไปในทิศทางไหน

รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ กล่าวว่า ภาพรวมของประเทศไทย ในเมืองหรือชนบทอยู่ในสภาพที่ถูกกำหนดให้เดินทางเดียวไม่มียูเทิร์นด้วย ถ้าเป็นทางด่วนก็หาทางลงไม่ได้ ไม่มีที่มา คนที่ไม่รู้ที่มาจากจะไม่รู้ที่ไป คนไม่มีอดีตคือคนไม่มีอนาคต อาจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา บอกว่า ชุมชนนี้ถึงหลักกึ่งตื่น ถูกทำลายความจำ นักประวัติศาสตร์ นักมานุษยวิทยาบอกว่า เวลาพวกอาณานิคมไปประเทศใดนั้น สิ่งแรกที่ทำคือทำลายอดีตของชนชาติ

เจ้าของท้องถิ่นนั้น ทำลายประวัติศาสตร์เขา เพื่อให้พวกเขาไม่มีจิตสำนึก ไม่มีรากเหง้า ไม่รู้ว่าตัวเองเป็นใครมาจากไหน "คนไม่มีรากเหง้าจะถูกเขาครอบงำ

ฉบับสุดสัปดาห์

The Nation Weekly
Circulation: 300,000
Ad Rate: 450

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 21 - พุธสัปดาห์ 27 กันยายน 2555

ปีที่: 21

ฉบับที่: 1060

หน้า: 56(เต็มหน้า), 57

Col.Inch: 156

Ad Value: 70,200

PRValue (x3): 210,600

ศิลป์: ลีลี

หัวข้อข่าว: รายงานพิเศษ: โฮมบุญ"กองทุนทางอีสาน"ร่วมค้นหารากเหง้าคนอีสาน

และถูกกำหนดอนาคตจากผู้อื่น เมื่อมาถึงทางตัน เราต้องกลับไปหาอดีต กลับไปหารากเหง้าของตัวเอง หรือจะเชื่อมอดีตกับปัจจุบัน เพื่อจะสานอนาคตก็ได้ สามารถทำได้ทั้งสองทาง ในวันนี้อาจจะให้มองอดีต เพื่อจะ เข้าใจปัจจุบัน และกำหนด

อนาคตร่วมกันว่าจะไปในทิศทางไหน อารูอันเดียว ที่เหลืออยู่ของคนยากคือ วัฒนธรรม และคนอีสานมีพลังนี้

"ในอนาคตข้างหน้าการเกิดประชาคมอาเซียน ต้องมีความร่วมมือทางสังคมมากกว่าทางเศรษฐกิจ ความเกื้อกูลกัน และความเอื้ออาทรต่อกัน จะทำให้ความแข็งแกร่งของการแข่งขัน ความโหดร้ายของทุนนิยมเบาบางลงมาบ้าง ในสังคมอาเซียน เราต้องมาคุยเรื่องประวัติศาสตร์กันใหม่ ต้องปลดปล่อยความยึดติดออกไป จะทำอย่างไรให้เกิดการไปมาหาสู่แบบที่แบบน้องให้มากกว่านี้ จะต้องทำให้มีความร่วมมือกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือกันในภาคประชาชน"

รศ.เสีตา สอนศรี กล่าวต่อว่า เมื่อประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ประชาชนชาวอีสานจะต้องปรับตัว การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างความร่วมมือกันจากหลายภาคส่วน ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องตระหนักถึงจุดแข็ง-จุดอ่อนของประชาชนชาวอีสาน จุดแข็งที่ชาวอีสานมีก็คือ วัฒนธรรม และ

เกษตรกรรม

"การศึกษาของคนอีสานต้องก้าวหน้าควบคู่ไปกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งในส่วนของเรา และประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาการขนส่ง หรือที่เรียกว่าโลจิสติกส์ของอีสานให้เชื่อมกับ GMS (อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง) ในจังหวัด

มุกดาหาร นครพนม

หนองคาย อุบลราชธานี

ซึ่งเป็นประตูการค้าและการ

ท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนา

จังหวัดอุดรธานี สกลนคร ให้

เป็นเมืองสนับสนุน และสร้าง

โครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เข้ามาเชื่อมกัน

การตระหนักถึงปัญหา ยาเสพติด การค้า

มนุษย์ มลพิษการก่อการร้าย ซึ่งเรียกว่า ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่"

หากพูดถึงอีสาน สิ่งที่ได้โดดเด่นคือ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม ควรค่าแก่การรักษาไว้ และควรจะให้ประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนได้รับรู้ ด้วยการสร้างองค์ความรู้ไปสู่ประเทศต่างๆ สังคมอีสานจะเข้มแข็งได้ต้องมีผู้นำที่จะช่วยนำพาประชาชนไปสู่สังคมอาเซียนให้ได้ ทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม

สุดท้าย ในบ้านเรายังคงต้องเผชิญกับ

ปัญหาทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหา เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเราจึงต้องสร้างความแข็งแกร่งทางการเมือง เพื่อให้เกิด

ความร่วมมือในการทำงานและพัฒนาต่อไป

ดร.เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ กล่าว

เพิ่มเติมว่า เราผูกพันกับคนทุกกลุ่ม คนทุกเหลลารวมกันว่าเป็นญาติพี่น้องกัน อ่านตำราโบราณอีสานเรื่อง **น้ำเต้าปูง** เขาบอกว่าคนทุกคนเกิดมาจากน้ำเต้า คนรุ่นแรกๆ ออกมาผิวจะดำ คนถัดมาก็จะค่อยๆ ขาว ค่อยๆ ขาวขึ้นเรื่อยๆ และที่สำคัญคือ วัฒนธรรมการอยู่กันอย่างเป็นที่เป็นที่นึ่ง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีความงดงามมาก

วัฒนธรรมที่สาม คือวัฒนธรรม ผู้หญิงหรือแม่ สังคมแถบลุ่มน้ำนี้ มีแม่หรือผู้หญิงเป็นศูนย์กลางใหญ่ที่สุด ศูนย์กลางของครอบครัวคือแม่ แม่ทัพที่มีผู้หญิงนำทัพ ที่เมื่อย้อนดูประวัติศาสตร์นี้คือวัฒนธรรมความผูกพันกันเป็นระบบครอบครัว เป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นรุ่นแรก บนแผ่นดินสยาม

"ในสมัยก่อนเราไม่มีพรมแดนประเทศต่างๆ เป็นบ้านพี่เมืองน้องกัน อยาลืมว่าเราคือกลุ่มอินโดจีนที่รับเอาวัฒนธรรมอินเดียและจีนเข้าไปด้วยกัน ทั้งสองวัฒนธรรมนี้เป็นอารยธรรมโลกที่มีมายาวนานและเป็นส่วนหนึ่งของระบบโลกในสมัยก่อนยุคโบราณ มีอินเดียและจีนที่รุ่งเรือง เราก็คือศูนย์กลางที่รุ่งเรืองอันหนึ่งของวัฒนธรรมโลก เพราะเรามีความสามารถในการผลิตวัฒนธรรมของเราเอง และเป็นตัวของตัวเองในเชิงวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อนมาก

"แต่ปัจจุบันเราทำลายเกือบจนไม่เหลือแล้ว ป้าเขาเรียบหมด จากประเทศซึ่งเต็มไปด้วยป้าเขา แม่น้ำ พิษพันธุ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งสะท้อนวิถีวัฒนธรรมอีกแบบหนึ่งของพวกป้าเถื่อนเอาแต่ทำลาย ถูกกระตุ้นด้วยความโลภ

แบบไม่มีที่สิ้นสุดของระบบทุนนิยม”

กิจกรรมทางวิชาการจากกูรูทางสังคม การเมือง ทำให้ผู้ฟังได้ความรู้ ความคิด และแง่มุม อย่างครบครัน ในช่วงท้ายยังได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน สอบถามแลกเปลี่ยน แสดงทัศนคติร่วมกัน

“ทางอีสาน หนังสือที่เกาะกระแสสังคม เน้นไปทางด้านภาคประชาชน ถือเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดเด่นมากกว่าหนังสือในแนวศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น...” หนังสือความคิดเห็นของผู้ที่มาร่วมงานโฮมบุญกองทุนทางอีสาน

กิจกรรมทางวิชาการยังต่อเนื่องมาถึงภาคบ่าย ด้วยการบรรยายพิเศษ โดย **อดิศร พวงชมพู** ผู้ต้นคิดเรื่องทำนา 1 ไร่ ได้เงิน 1 แสน ในหัวข้อ ‘คนอีสานวันนี้ ลีร่ารวยมีความสุข’ มีเนื้อหาให้ทั้ง ข้อมูล ความรู้ และแง่คิด ดึงผู้ฟังให้ซึมซับองค์ความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลากว่าหนึ่งชั่วโมง

จากนั้นได้แบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 3 กลุ่มย่อย กลุ่มหนึ่งคือ การศึกษา / ศิลปวัฒนธรรม / วรรณกรรมร่วมสมัย กลุ่มสองคือ การเมือง / เศรษฐกิจ / สังคม / อาเซียน และกลุ่มสุดท้ายคือ ทรัพยากร / ธรรมชาติและสุขภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้จะมีผู้นำในการเสวนาแต่ละหัวข้อแล้ว ยังมีผู้ร่วมงานมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละหัวข้ออีกด้วย

ผู้ร่วมงานคนหนึ่งได้แลกเปลี่ยนบนเวทีเสวนาว่า “ผมไม่ใช่คนอีสาน แต่จะขอพูดถึงเรื่องศิลปวัฒนธรรมอีสาน เมื่อ 40 ปีก่อน ถ้ามีงานที่ชนบท เขาก็จ้างหมอลำไปล่า เรียกว่าหมอลำหมู่ จ้างไปเล่น กลับเล่นเพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง แสดงได้สักพัก คนดูไล่กลับ บอกว่าเขาจ้างมาให้ล่า ไม่ใช่จ้างเพื่อจะมาให้ฟังเพลง เพราะว่าอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

ถือว่าเป็นตักสิลาหมอลำของจังหวัด จาก 40 ปีที่ผ่านมา ได้มานั่งนึกถึงศิลปวัฒนธรรมอีสาน ทุกวันนี้มันกลับกัน หมอลำวงไหนไปล่าอย่างเดียวโดนไล่แน่นอน ถ้าไม่เอาโคโยตีไปด้วย แม้กระทั่งหมอลำเพลิน หมอลำกลอน มันเป็นเรื่องที่ลามเข้ามาในศิลปวัฒนธรรมอีสาน ซึ่งคนอีสานไม่เคยแสดงความคิดเห็นนอยากจะหวงแหนวัฒนธรรมไว้บ้างเลย คนอีสานไม่รู้สึกหวงแหน เราไม่ได้โทษว่าคนอีสานไม่มีสำนึก แต่ด้วยพื้นที่ที่เป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ของคนอีสาน ซึ่งถูกบีบบังคับมาตลอด คนอีสานถึงท้องถิ่น พอท้องถิ่นได้ก็ทิ้งวัฒนธรรมได้ ทิ้งศิลปะไปได้ ผมอยากเห็นความเหมือนเดิมของอีสานบ้านเรา ในฐานะที่ไม่ใช่คนอีสาน ยังรู้สึกเสียดายแทนครับ”

ด้านบรรยายภาคงานในภาคค่ำเป็นงานคอนเสิร์ตโฮมบุญ ‘กองทุนทางอีสาน’ ที่ได้เหล่าศิลปินคนดังอย่างวงคันทนา ยาว นำโดย **เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์** มาร่วมขับกล่อมแขกภายในงานกว่าหลายร้อยชีวิต และแขกรับเชิญพิเศษอย่าง **สุรัชย์ จันทิมาธร** หรือ ‘หงา คาราวาน’ ร่วมขับบทเพลงอันไพเราะ และจุดศูนย์รวมของงานในค่ำคืนนี้อยู่ที่วงคาราบาว นำโดยหัวหน้าวงอย่าง **แอ๊ด-ยีนยง โอภาณกุล** ที่มาเพิ่มความสนุกสนานให้งานในค่ำคืนนี้ยังมีสีสันมากขึ้น และงานเลี้ยงย่อมมีวันเลิกรา งานในครั้งนี้ก็เช่นกัน แต่อย่างน้อยก็ถือเป็นสายสัมพันธ์ที่ทำให้ ‘ทางอีสาน’ เป็นที่รู้จัก และหวังว่าจะอยู่ในหัวใจของทุกคน

ดังที่ แอ๊ด คาราบาว กล่าวปิดท้ายในค่ำคืนวันโฮมบุญฯ ว่า “พี่น้องครับ ขอได้รับคำขอบพระคุณจาก ‘ทางอีสาน’ และวงคาราบาวนะครับ อย่าลืมนิตยสารเล่มนี้ เป็นนิตยสารที่ทำขึ้นเพื่อชาวอีสาน โดยเฉพาะ ติดตามกันต่อไปและอ้อมชูกันต่อไป ด้วยนะครับ” ■